

1. ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΗΣ ΕΜΦΥΛΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΣΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

Μέσο: ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: . . . 04/08/2023 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 04/08/2023

Σελίδα: 7

Innews ΑΕ - Αποδελτίωση Τύπου - <http://www.innews.gr>

ΕΠΙΣΚΕΠΤΗΣ
ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΚΑΡΔΟΥ

Το μέλλον της έμφυλης ισότητας στο Πανεπιστήμιο

Μετά το 1981 που η Ελλάδα έγινε κράτος-μέλος της **Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ)** άρχισε να εφαρμόζει πολιτικές με στόχο την προώθηση της ισότητας των φύλων στην πολιτική, την οικονομία και την κοινωνία. Αυτό συνέβη υπό την επίδραση της ΕΕ, αλλά και λόγω των διεκδικήσεων και των πιέσεων από το φεμινιστικό κίνημα εκείνης της περιόδου. Το ίδιο έτος, καθόλου τυχαία, ιδρύθηκε η Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων, η οποία, μεταξύ άλλων, ανέλαβε σημαντικό ρόλο στη μεταφορά των πολιτικών της ΕΕ σε εθνικό επίπεδο.

Την τελευταία δεκαετία, η ΕΕ προωθεί πλέον συστηματικά την ισότητα των φύλων στα πανεπιστήμια και στην επιστημονική έρευνα. Σκοπός είναι να καταπολεμήσει τις υφιστάμενες έμφυλες ανισότητες και να προάγει την εγκυρότητα και αξιοπιστία της επιστημονικής γνώσης. Συγκεκριμένα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μέσω του προγράμματος «Ορίζοντας Ευρώπη» ορίζει την εφαρμογή Σχεδίων Δράσης για την Ισότητα των Φύλων (ΣΔΙΦ) ως προϋπόθεση για να λάβουν τα πανεπιστήμια και τα ερευνητικά κέντρα χρηματοδότηση για την υλοποίηση ερευνητικών έργων. Πρόκειται για δράσεις σχεδιασμένες και προσαρμοσμένες στο επίπεδο του κάθε ιδρύματος που στοχεύουν στην τεκμηρίωση και στην αντιμετώπιση των έμφυλων ανισοτήτων.

Αποτέλεσμα των ανισοτήτων αυτών είναι το γνωστό φαινόμενο της «γυάλινης οροφής», ή αλλιώς η σημαντική μείωση του ποσοστού των γυναικών στις υψηλότερες βαθμίδες της πανεπιστημιακής και ερευνητικής σταδιοδρομίας. Στην Ελλάδα, ο στόχος της ισότητας των φύλων στα πανεπιστήμια και στην έρευνα δεν αποτέλεσε μέχρι σήμερα διακριτό στόχο δημόσιας πολιτικής. Τα τελευταία δύο-τρία χρόνια ωστόσο, η προαναφερθείσα προϋπόθεση του «Ορίζοντα Ευρώπη» έπαιξε καταλυτικό ρόλο στο να διαμορφώσουν τα πανεπιστημιακά και τα ερευνητικά ιδρύματα ΣΔΙΦ και στην Ελλάδα.

Στην παρούσα φάση, το εγχείρημα αυτό βρίσκεται σε μια κρίσιμη φάση. Υπάρχει ορατός ο κίνδυνος τα σχέδια αυτά να παραμείνουν ασκήσεις επί χάρτου. Βασικά εμπόδια είναι η έλλειψη πόρων, εξειδικευμένης γνώσης και δομών (π.χ. γραφεία ή μονάδες ισότητας εντός των πανεπιστημίων και ερευνητικών κέντρων). Αυτά είναι απαραίτητα για να προχωρήσει η υλοποίηση των ΣΔΙΦ. Με σκοπό τη μεταφορά τεχνογνωσίας για τα ΣΔΙΦ σε μέλη προσωπικού των πανεπιστημίων και ερευνητικών κέντρων, το **Ελληνικό Ίδρυμα Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής (ΕΛΙΑΜΕΠ)** διοργάνωσε σειρά σεμιναρίων στο πλαίσιο έργου που χρηματοδοτείται από το πρόγραμμα Active Citizens Fund, μέρος του χρηματοδοτικού μηχανισμού του ΕΟΧ.

Ενα γενικότερο ζήτημα που επηρεάζει την υλοποίηση των ΣΔΙΦ αποτελεί η εξάπλωση του ακροδεξιού και αντιφεμινιστικού λόγου. Καλεί σε δράση για τη διατήρηση των πατροπαράδοτων ρόλων των ανδρών και γυναικών και της παραδοσιακής οικογένειας. Επίσης, αρνείται και υπονομεύει τον στόχο της ισότητας των φύλων, των πολιτικών δικαιωμάτων αλλά και της δημοκρατίας γενικότερα. Ειδικότερα, κινήματα κατά του φύλου που δραστηριοποιούνται για τον περιορισμό των δικαιωμάτων των έμφυλων υποκειμένων ολοένα κερδίζουν πολιτικό έδαφος. Καταλαμβάνουν σημαντικό μέρος του δημόσιου λόγου μέσω της κινητοποίησής τους στο Διαδίκτυο, στους δρόμους και τις πλατείες αλλά και μέσω της συμμετοχής τους σε κυβερνήσεις σε κράτη-μέλη της ΕΕ.

Η Ελλάδα κατατάσσεται συστηματικά τελευταία στην κατάταξη του Ευρωπαϊκού Δείκτη για την Ισότητα των Φύλων. Παρ' όλα αυτά, το πρόσφατο προεδρικό διάταγμα (ΠΔ 77, 27/06/2023) δείχνει να θεωρεί ότι είναι καιρός να «τελειώνουμε με το φύλο» σε θεσμικό επίπεδο. Με αυτό, συστήνεται η Γενική Γραμματεία Ισότητας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων υπό το νεοσύστατο υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας. Απαλείφοντας το φύλο από τον σχετικό τίτλο, δείχνει να υποβαθμίζει, αν όχι να απαξιώνει, τον στόχο της ισότητας των φύλων.

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, η αγωνία των Επιτροπών Ισότητας των Φύλων, αλλά και της ευρύτερης ακαδημαϊκής και ερευνητικής κοινότητας είναι έκδηλη: Υπάρχει προοπτική ουσιαστικής υλοποίησης των ΣΔΙΦ; Και ποιο είναι το μέλλον της ισότητας των φύλων και της δημοκρατίας εντός του πανεπιστημίου;

Η Κυριακή Καρούδου είναι ερευνήτρια και υπεύθυνη διαχείρισης έργων για την έμφυλη ισότητα, **ΕΛΙΑΜΕΠ** και Vilabs